

JOUW BEHANDELING MET RIBOCICLIB

INHOUD

01	Inleiding	3
02	Hoe werkt ribociclib?	3
03	Hoe verloopt de behandeling?	4
04	Adviezen bij inname van ribociclib	5
05	Welke bijwerkingen kan ik verwachten?	6
06	Wanneer moet ik contact opnemen met het ziekenhuis?	11
07	Contactgegevens	12

01 INLEIDING

In deze folder vind je meer informatie over hoe de behandeling met ribociclib verloopt, welke bijwerkingen je kan verwachten en wat je hiertegen kan doen.

De **blauwe tekst met een !-icoontje** bevat tips die je kunnen helpen om de klacht te verminderen of geeft aan wat je beter vermijdt bij een bepaalde klacht.

De **rode tekst met een !-icoontje** vertelt je welke klachten je in de gaten moet houden en wanneer je een arts of het ziekenhuis moet verwittigen.

Heb je vragen over een bepaalde klacht, noteer ze dan. Bij een volgende consultatie bespreken we die samen.

Tijdens je behandeling staat een volledig team voor je klaar. Dat team bestaat uit artsen, verpleegkundig consulenten Medische oncologie, verpleegkundigen van het dagziekenhuis Medische oncologie, psychologen, sociaal werkers en diëtisten. Vraag hen gerust om informatie of hulp.

02 HOE WERKT RIBOCICLIB?

De werkzame stof van het geneesmiddel Kisqali® is ribociclib. Ribociclib dienen we toe aan patiënten met een lokaal gevorderde of uitgezaaide borstkanker die hormoongevoelig en HER2/neu-negatief is.

Ribociclib combineren we altijd met een anti-hormonale behandeling met tabletten (letrozole) of met inspuitingen (fulvestrant). Je arts beslist voor welke behandeling jij in aanmerking komt.

Ribociclib valt onder de klasse van CDK4/6-remmers, wat verwijst naar het eiwit dat ze blokkeren. Bij hormoon-positieve borstkankers is er een verhoogde activiteit van CDK4/6, waardoor de kankercellen zich ongecontroleerd kunnen vermenigvuldigen. Door dit eiwit te blokkeren, kunnen we de groei van de kankercellen stoppen of vertragen.

03 HOE VERLOOPT DE BEHANDELING?

Voor we een behandeling met ribociclib opstarten, controleert de arts eerst of je over voldoende witte bloedcellen (en meer specifiek neutrofielen, een subtype van witte bloedcellen) en bloedplaatjes beschikt. Dat gebeurt via een **bloedafname**. Verder maken we vooraf ook altijd een **hartfilmpje (ECG)** op de poli Oncologie.

De **startdosis** van de medicatie is altijd 600 mg. Afhankelijk van je bloedwaarden en van hoe je de medicatie verdraagt, kan de arts beslissen om die dosis na verloop van tijd te verminderen. Eén behandelingscyclus met ribociclib duurt 28 dagen (of vier weken). Drie weken lang neem je de medicatie dagelijks in. Daarna volgt één week rust, waarin je geen ribociclib inneemt.

Tijdens de **eerste twee cycli** plannen we halfweg (op dag 14) een **extra bloedafname en een extra ECG** om het effect van de behandeling op het beenmerg en het hart na te gaan. Die onderzoeken gebeuren in het ziekenhuis. Op dezelfde dag ga je ook op consultatie bij de arts. Als de neutrofielwaarde lager is dan 1000 op dag 14, voorzien we een bijkomende bloedafname op dag 21.

Vanaf cyclus 3 controleren we enkel nog het bloed voor de start van elke cyclus. De bloedafname bij cyclus 3 gebeurt in het ziekenhuis en combineren we met een consultatie bij de arts. Vanaf cyclus 4 tot en met cyclus 6 kan de bloedafname bij je huisarts plaatsvinden als er geen of weinig andere bijwerkingen dienen opgevolgd te worden. Als er zich na cyclus 6 weinig of geen problemen met het beenmerg voordeden, kunnen we overwegen om geen verdere bloedafnames bij de start van een nieuwe cyclus meer te voorzien.

04 ADVIEZEN BIJ INNAME VAN RIBOCICLIB

Hoe moet ik het geneesmiddel innemen?

- ▲ Je neemt 1 keer per dag 3 capsules ribociclib in van 200 mg gedurende 3 weken, gevolgd door 1 week rust. In de rustweek neem je geen ribociclib.
- ▲ Om de hoeveelheid ribociclib in je bloed stabiel te houden, neem je de voorgeschreven dosis best altijd op hetzelfde tijdstip in.
- ▲ Ribociclib moet je altijd op dezelfde manier innemen, telkens bij of telkens buiten de maaltijd.
- ▲ Je moet de capsules in hun geheel inslikken, met een glas water, zonder kauwen.

De dosering van ribociclib

Ribociclib bestaat in capsules van 200 mg. Je arts vertelt je welke dosis je moet innemen bij de start van een nieuwe cyclus. De startdosis is meestal 600 mg. Je moet dus 3 capsules 1 keer per dag innemen.

De medicatie is enkel in de Apotheek van het ziekenhuis verkrijgbaar (ingang 12, route 1570) op voorschrift. Dat voorschrift staat op je elektronische identiteitskaart. Neem die dus zeker mee als je de medicatie afhaalt.

Wat als je een inname bent vergeten?

Als je een dosis bent vergeten, neem dan de volgende normale dosis op het geplande tijdstip. Neem **GEEN dubbele dosis** om de vergeten dosis in te halen.

Wat als je te veel capsules hebt ingenomen?

Als je per vergissing te veel ribociclib hebt ingenomen, neem dan onmiddellijk contact op met je huisarts of met je behandelende arts van het ziekenhuis.

Wat moet je doen bij braken?

Als je moet braken na het innemen van een capsule ribociclib, neem dan geen nieuwe capsule. Enkel als je in het braaksel een volledige capsule ribociclib ziet, mag je een nieuwe capsule innemen.

Hoe bewaar je ribociclib

- ▲ Hou de doos en de capsules buiten het bereik van kinderen.
- ▲ Bewaar ribociclib op kamertemperatuur.
- ▲ Gebruik ribociclib niet meer na de uiterste houdbaarheidsdatum. Die datum vind je op het doosje bij 'EXP'.
- ▲ Gooi overgebleven capsules nooit in de vuilnisbak en spoel ze ook niet weg via het toilet of de lavabo, maar breng ze terug mee naar het ziekenhuis.

05 WELKE BIJWERKINGEN KAN IK VERWACHTEN?

De behandeling tast helaas ook een aantal sneldelende, gezonde cellen aan. Dat kan bijwerkingen veroorzaken. Vooral de sneldelende cellen van **het beenmerg, het bloed, het haar, de slijmvliezen van het maag-darmkanaal en de voortplantingsorganen zijn hiervoor gevoelig**.

Tijdens de behandeling kan je diverse bijwerkingen ervaren, maar in welke mate die voorkomen is **individueel verschillend**. Laat verhalen van andere patiënten of van mensen uit je omgeving je vooral niet afschrikken. Jouw persoonlijke ervaringen kunnen heel anders zijn. De laatste jaren is er veel vooruitgang geboekt in de ontwikkeling van medicijnen om bijwerkingen te voorkomen of te behandelen. Denk maar aan antibraakmiddelen.

Er is geen relatie tussen het effect van de behandeling en de mate waarin je bijwerkingen ervaart. Als je weinig last hebt van bijwerkingen, betekent dat dus niet dat de behandeling minder goed zou werken. De meeste **bijwerkingen zijn tijdelijk** en verdwijnen of verminderen geleidelijk na het stoppen van de behandeling.

Meld eventuele bijwerkingen altijd aan je arts of verpleegkundige. Zij geven je advies om de klachten te verminderen of te behandelen. Je arts kan bijkomende medicatie voorschrijven als dat nodig is.

Volgende bijwerkingen kan je ervaren:

▲ een verminderd aantal witte en rode bloedcellen	7
▲ een verminderd aantal bloedplaatjes	8
▲ hartproblemen	8
▲ vermoeidheid	9
▲ verminderde eetlust	10
▲ haarverdunding	10

Een verminderd aantal witte en rode bloedcellen

De behandeling met ribociclib kan ervoor zorgen dat het aantal witte en rode bloedcellen daalt. We controleren die aantallen regelmatig via bloedafnames. Zelf kan je hier niets voor doen.

De witte bloedcellen staan in voor je immuniteit. Een daling van het aantal witte bloedcellen kan dus tijdelijk de weerstand van je lichaam verminderen. Het risico op infectie is dan groter. Tijdens de behandeling met ribociclib zien we meestal een **symptoomloze** daling van de witte bloedcellen.

Adviezen bij te weinig witte bloedcellen

- ▲ Meet je lichaamstemperatuur bij rillingen of als je je ziek voelt. Verwittig bij koorts (vanaf 38°C) het ziekenhuis of je huisarts!
- ▲ Voorkom wondjes en verzorg opgelopen wondjes zodat ze niet ontsteken.
- ▲ Draag handschoenen om in de tuin te werken.
- ▲ Zorg voor een goede mondhygiëne.
- ▲ Was je handen regelmatig, zeker voor het eten en na het toiletbezoek.
- ▲ Bespreek met je arts of je een griepvaccin nodig hebt en wanneer dat het best wordt toegediend.

Verwittig het ziekenhuis of je huisarts als je last hebt van:

- ▲ koorts (meer dan 38°C), zweten, koude rillingen
- ▲ diarree, buikpijn, pijn aan de sluitspier
- ▲ ziek of uitgeput gevoel, hoofdpijn
- ▲ tekenen van een infectie:
 - vaginale jeuk of toenemende/gekleurde vaginale afscheiding
 - keelpijn of aften in de mond, hoesten, een verstopte neus
 - branderig gevoel bij het plassen, slecht ruikende urine
 - roodheid, zwelling, ettervorming (lokale infectie)
 - er bleek uitzien
 - vermoeid, futloos gevoel
 - duizeligheid
 - kortademigheid
 - hartkloppingen
 - zwarte vlekken voor de ogen

Naast een daling van de witte bloedcellen kan er ook een daling van de rode bloedcellen optreden. Rode bloedcellen zorgen voor het transport van zuurstof naar weefsels en organen. Een tekort aan rode bloedcellen kan vermoeidheid, duizeligheid of futloosheid veroorzaken. Dat is een bijwerking waar je zelf niks kan tegen beginnen.

Een verminderd aantal bloedplaatjes

Bloedplaatjes zorgen voor de bloedstolling. Door de behandeling met ribociclib kunnen die bloedplaatjes in aantal verminderen en stolt je bloed minder snel.

LET OP

- ▲ Vermijd contact met grote groepen mensen of zieke mensen.
- ▲ Vermijd drukbevolkte plaatsen (markt, bioscoop, winkels, openbaar vervoer ...).
- ▲ Let op voor kinderen met typische kinderziektes. Je bent op dit moment vatbaarder om ook ziek te worden.
- ▲ Ga niet zwemmen.
- ▲ Vermijd contact met uitwerpselen van huisdieren.

Verwittig het ziekenhuis of je huisarts bij:

- ▲ neusbloedingen die langer duren
- ▲ blauwe plekken of rode of paarse, speldenknopgrote plekkjes op de huid (petechiën of puntbloedinkjes)
- ▲ bloed bij urineren of bloed in de stoelgang
- ▲ bloed bij het hoesten of braken
- ▲ bloedend tandvlees
- ▲ meer bloedverlies tijdens de menstruatie
- ▲ spontane bloedingen
- ▲ aanhoudende of toenemende hoofdpijn

Hartproblemen

Jouw behandeling kan een invloed hebben op de activiteit van je hart. Je kan klachten ervaren als hartkloppingen, druk of pijn op de borst, kortademigheid en pijn in de ledematen. Zelf kan je niks doen om die bijwerkingen tegen te gaan. Andere medicatie kan ook invloed hebben op de elektrische activiteit van je hart. Daarom raden we aan om ons altijd te verwittigen voor je start met nieuwe medicatie.

Voor de start van de behandeling nemen we een ECG (elektrocardiogram) om deze bijwerking goed op te volgen. Een ECG registreert de elektrische activiteit van je hart. We herhalen dat onderzoek na twee weken inname van ribociclib en bij de start van de tweede cyclus.

Een ECG is een pijnloos onderzoek waarbij we pleisters op de borstkast kleven, die we verbinden met een toestel dat de elektrische activiteit meet.

Als je last hebt van hartkloppingen, pijn op de borst, onregelmatige of erg snelle hartslag, of als je plots vocht ophoudt (dikke enkels of onderbenen), neem dan contact op met je arts.

Vermoeidheid

Vermoeidheid is een vaak voorkomende bijwerking bij kankerbehandelingen. Naast de behandeling kan ook de ziekte zelf vermoeidheid veroorzaken. Vaak voelen mensen zich niet alleen lichamelijk vermoeid, maar hebben ze ook minder energie op mentaal of sociaal vlak. Je kan je ook moe voelen zonder een (grote) inspanning te hebben gedaan. Vermoeidheid kan helaas een sterke impact hebben op je dagelijkse of sociale activiteiten. Het is dan ook geen banale klacht.

Hoe kan ik omgaan met vermoeidheid?

Streef naar een **goed evenwicht tussen (licht) bewegen en rusten**. Enkel als je je echt ziek of uitgeput voelt, mag je jezelf niet dwingen. Lukt het wel, dan raden we aan om zoveel mogelijk in beweging te blijven. Dat hoeft niet altijd intensief te zijn: wandelen of fietsen bijvoorbeeld, de (klein)kinderen afhalen van school, boodschappen te voet doen, de auto wat verder parkeren en het laatste eindje wandelen, de trap nemen in plaats van de lift ... Het kan allemaal helpen om je uithouding en kracht op peil te houden tijdens de behandeling.

In het UZ Gent organiseren we voor jou en je familie **infosessies** over 'vermoeidheid en kanker'. Vraag hierover meer informatie aan de verpleegkundige of aan het secretariaat van het Kankercentrum (tel. 09 332 55 25).

Je kan ook **mindfulness-sessies** volgen. Die therapie heeft haar nut aangetoond bij de aanpak van vermoeidheid. Voor meer informatie kan je terecht bij psycholoog Ingrid Jacobs (ingrid.jacobs@uzgent.be of tel. 09 332 54 08).

Vraag via onze Sociale dienst informatie over **thuishulp**. Thuishulpmedewerkers ondersteunen je tijdelijk bij huishoudelijke taken, boodschappen doen enz. Je arts of verpleegkundige kunnen je met de sociaal werker in contact brengen. Meer info vind je ook op www.uzgent.be.

Meer lezen over vermoeidheid

- ▲ www.allesoverkanker.be/vermoeidheid-bij-kanker
- ▲ www.kanker.be/alles-over-kanker/bijwerkingen/vermoeidheid
- ▲ www.kanker.be/fysieke-activiteit-bij-na-kanker

Je vindt ook concrete tips in de informatiebrochure van Kom op tegen Kanker '**Vermoeidheid bij en na kanker**'

Verminderde eetlust

De behandeling met ribociclib veroorzaakt zelden misselijkheid of braken. Wel kan je een zwaar gevoel hebben in de maag, waardoor je eetlust daalt.

Kies daarom voor licht verteerbare voeding in plaats van zware maaltijden. Mocht je toch nog last hebben van een zware maag of een opgeblazen gevoel, neem dan gerust contact op met je behandelende arts of verpleegkundige consulent Medische oncologie. Zij helpen je graag met het behandelen van deze bijwerking.

Algemene adviezen

- ▲ Neem je voorgeschreven medicatie stipt in. Zo kan je misselijkheid voorkomen.
- ▲ Zorg voor een goede mond- en tandhygiëne.
- ▲ Eet traag en kauw goed.
- ▲ Eet waar je zin in hebt.
- ▲ Eet wanneer de misselijkheid het minst erg is.
- ▲ Stop met eten als de misselijkheid erger wordt en probeer het op een later tijdstip opnieuw.
- ▲ Je kan altijd hulp vragen aan de oncodiëtist.
- ▲ Zorg voor voldoende frisse lucht.

Voedingsadviezen

- ▲ Probeer voldoende te drinken. Als je te weinig drinkt en te veel vocht verliest door o.a. braken, moet je contact opnemen met je arts. Te weinig drinken kan het gevoel van misselijkheid erger maken.
- ▲ Drink ook energierijke dranken zoals melk, frisdrank, soep ...
- ▲ Gember toevoegen aan de maaltijd of laten trekken in warm water kan misselijkheid verhelpen.
- ▲ Drink met kleine slokjes.
- ▲ Probeer verschillende keren per dag kleinere porties te eten.
- ▲ Combineer geen koude en warme gerechten tijdens één maaltijd (bv. geen rauwkost bij de warme maaltijd).

Haarverduunning

Door de behandeling met ribociclib kan je haar verdunnen. Volledig haarverlies treedt zelden op. Er bestaan helaas geen goede maatregelen om haarverduunning te vermijden.

06 WANNEER MOET IK CONTACT OPNEMEN MET HET ZIEKENHUIS?

- ▲ **Bij koorts vanaf 38°C.**
- ▲ Bij tekenen van een infectie.
- ▲ Als je niet of onvoldoende kan eten en/of drinken.
- ▲ Als je meer dan drie dagen braakt of als je meer dan drie keer per dag braakt.
- ▲ Als je een pijnlijke en gezwollen maag hebt.
- ▲ Bij tekenen van uitdroging (dorstgevoel, droge huid, weinig plassen).
- ▲ Als je op korte tijd veel vermagert.
- ▲ Bij pijn of bloedingen in je mond.
- ▲ Bij koorts die gepaard gaat met mondklachten.
- ▲ Als je last hebt van pijn tijdens de ontlasting en je stoelgang hard is.
- ▲ Bij aanhoudende diarree.
- ▲ Als je last hebt van een opgezette buik.
- ▲ Als je buikpijn of buikkrampen hebt.
- ▲ Als je je erg misselijk voelt en moet braken.
- ▲ **Als je pijn op de borst ervaart.**

07 CONTACTGEGEVENS

Consulenten Medische oncologie

Borstverpleegkundigen voor patiënten
met uitgezaaide borstkanker

T 09 332 11 81
(ma – wo – do – vr)

medonco.borst@uzgent.be

Psychologen

- ▲ Ingrid Jacobs
- ▲ Sara Cornelis
- ▲ Tessa Vandemoortele

T 09 332 54 08

T 09 332 21 43

T 09 332 09 91

ingrid.jacobs@uzgent.be

sara.cornelis@uzgent.be

tessa.vandemoortele@uzgent.be

Sociale dienst

- ▲ Christine François
- ▲ Ann Segers

T 09 332 47 35

T 09 332 30 19

christine.francois@uzgent.be

ann.segers@uzgent.be

Diëtisten

- ▲ Eline Hebbelinck

T 09 332 19 95

eline.hebbelinck@uzgent.be

Algemene nummers

- ▲ Poli Oncologie
- ▲ Dagziekenhuis Medische oncologie
- ▲ Verpleegafdeling Medische oncologie

T 09 332 31 68

T 09 332 31 68

T 09 332 31 64

24 uur op 24 bereikbaar

Wil je deze folder of andere documentatie over jouw behandeling digitaal bekijken?

Je vindt alle info op www.uzgent.be/folders-kankercentrum onder de rubriek 'Borstkanker'.

VRAGEN? NOTEER ZE HIER

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

